

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

התובע

יורם פינקלשטיין
ע"י ב"כ עו"ד אקסלרוד ואח'

נגד

הנתבע

אבינועם רכס
ע"י ב"כ עו"ד אילן סובל ואח'

1

פסק דין

2 לפניי תביעת נזיקין, בגדרה מתבקש בית המשפט להורות לפרופ' אבינועם רכס (להלן: "רכס"
3 או "הנתבע") לפרסם תיקון והכחשה של אמרות ומכתבים אותם שלח לגופים שונים (להלן:
4 "הפרסומים"), ואשר לטענת די"ר יורם פינקלשטיין (להלן: "פינקלשטיין" או "התובע") הם
5 שקריים. כן מתבקש בית המשפט להורות לנתבע לחדול מלהטריד את התובע, ולפצות את
6 התובע, בגין הפרסומים, בסך 3,000,000 ₪. אליבא דפינקלשטיין בפרסומים נכתב, שלא כדין,
7 כי הוא אינו זכאי לעשות שימוש בתואר "פרופסור", הגם שתואר כאמור ניתן לו על ידי
8 האוניברסיטה היוקרתית ונדרבילט, שבארה"ב.

9

רקע

- 10 1. פינקלשטיין הוא מומחה בנוירולוגיה, מנהל היחידה והשירות לנוירולוגיה
11 ולטוקסיקולוגיה במרכז הרפואי "שערי צדק". אין חולק כי פינקלשטיין עשה רבות
12 בתחומו הן כרופא והן כחוקר. בשנת 2005 הצטרף פינקלשטיין, כ-Adjunct Professor,
13 לסגל הפקולטה לרפואה שבאוניברסיטת ונדרבילט, בארה"ב. לאחר מינוי זה החל
14 פינקלשטיין להשתמש בתואר "פרופסור" בעבודתו בארץ.
- 15 2. רכס הוא מומחה בנוירולוגיה בבית החולים "הדסה". החל משנת 2001, ובמשך 13 שנים
16 בקירוב, כיהן רכס כיושב ראש לשכת האתיקה של ההסתדרות הרפואית בישראל (להלן:
17 "הלשכה" ו"הר"י", בהתאמה). כיום רכס הוא אב בית הדין המשמעתי של הר"י.
- 18 3. בתחילת שנות ה-90 של המאה הקודמת שימשו פינקלשטיין ורכס כעדים מומחים מטעם
19 הצדדים בשתי תביעות שהתנהלו בבית משפט זה (ת"א (י-ם) 435/93 ות"א (י-ם) 687/92;
20 להלן: "תביעות 1994"). בעקבות עדות המומחה אותה נתן פינקלשטיין בתביעות
21 האמורות, ביום 6.4.94, כתב רכס לדי"ר רם ישי, יו"ר הוועדה האתית בהר"י דאז (הידועה
22 כיום כלשכת האתיקה), כי לאחר שערך בירור עצמאי גילה שפינקלשטיין "קושר לעצמו
23 תארים ומעמד אקדמאי אשר מעולם לא ניתנו לו" (נספח ג' בכתב התביעה; נספח ו'
24 לתצהיר פינקלשטיין). העתקים מהמכתב נשלחו לבעלי תפקידים שונים בבית החולים

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 "הדסה", באוניברסיטה העברית ובמכון ויצמן וצריכים היו להישלח גם לבית המשפט
2 המחוזי. אולם, ביום 14.3.96 לאחר מכן שלח רכס מכתב התנצלות בו כתב כי "בדיעבד
3 הסתבר לי, שתשובותיהם של המזכירים האקדמיים היו חלקיות וברור לי עתה שד"ר
4 פינקלשטיין אכן הציג את פרטי השכלתו בצורה אמיתית" (נספח ד' בכתב התביעה; נספח
5 י"א בתצהיר פינקלשטיין).
- 6 4. ביום 9.2.06 וביום 23.3.06 פנה רכס אל פינקלשטיין בטענה שנודע לו, כי התובע עושה
7 שימוש בתואר "פרופסור", שלא כדין. פינקלשטיין פנה אל רכס וביקש לדעת מי הביא את
8 הדבר לידיעת רכס, ובתגובה הועבר לתובע מכתבו של ד"ר ע' שמש, סמנכ"ל רפואה
9 מהמרכז הרפואי "שערי צדק", מיום 26.3.06. במכתב זה נאמר: "ד"ר יורם פינקלשטיין
10 החל לאחרונה להופיע תחת הכותרת 'פרופסור יורם פינקלשטיין', תוך דרישה שיקרא
11 כך ע"י הרופאים הזוטרים. אודה על התייחסותך והנחיותך" (נספח י"ג בכתב התביעה;
12 נספח כ"א בתצהיר פינקלשטיין).
- 13 5. ביום 15.5.06 פנה רכס לאוניברסיטת ונדרבילט, בעניין המינוי שניתן לפינקלשטיין
14 באוניברסיטה, וכתב: **"It is my understanding that Dr. Yoram Finkelstein has
15 been appointed to the volunteer faculty of Vanderbilt University, at the rank
16 of adjunct professor... I wish to bring to your attention that Dr. Finkelstein
17 has, on the basis of this appointment, appropriated for himself the title of
18 professor here in Israel. This in contravention of the Israeli Medical
19 Association's Code of ethics... I would be interested in understanding further
20 the appointment granted to Dr. Finkelstein..."** (נספח כ"ב לתצהיר פינקלשטיין).
21 במענה, מיום 28.6.06, נכתב כי לדעת האוניברסיטה פינקלשטיין יכול לעשות שימוש
22 בתואר **Adjunct Professor of Pediatrics** או **Adjunct Professor** (נספח ט"ו בכתב
23 התביעה; נספח כ"ג בתצהיר פינקלשטיין).
- 24 6. ביום 29.10.08 הגיש התובע המרצת פתיחה ובקשה לצו איסור פרסום (ה"פ י-ם)
25 7383/08; בש"א י-ם) 4524/08) נגד הנתבע, הר"י, הלשכה וחברי ועדת הברור שדנה
26 בעניינו, וביקש לבטל את כלל האתיקה, לפיו רופא רשאי לעשות שימוש בתואר פרופסור
27 אך ורק אם קיבל אותו על ידי אחת הפקולטות לרפואה בארץ, כמו גם לפסול את הליך
28 הברור בעניינו. חברי, כב' השופט י' צבן, דחה את הבקשה למתן צו מניעה, בין היתר משום
29 שלא ראה מקום להתערב בהחלטות הטריבונלים הפנימיים של הר"י. כן הוריתי אני לעכב

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 את החליטים בתובענה מכוח הוראת סעיף 5 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1988 (החלטה
2 מיום 10.3.09).
- 3 7. ביום 17.3.09 דנה ועדת הבירור בתלונת רכס נגד פינקלשטיין, כי זה האחרון עושה שימוש
4 בתואר פרופסור. בתום הדיון החליטה הוועדה כי פינקלשטיין יוכל לחתום בשמו כלהלן:
5 "יורם פינקלשטיין, ד"ר לרפואה MD וד"ר למדעים PHD פרופ' עמית בי"ס לרפואה
6 אוניברסיטת וונדרבילט ארה"ב בתאריכים..." (נספח כ"ט בכתב תביעה).
- 7 8. במאי 2009 פרסמה הלשכה נייר עמדה לפיו בתואר פרופסור רשאים לשאת:
8 "1. רופא בעל מינוי פעיל המלמד בפקולטה לרפואה באחת
9 מהאוניברסיטאות בארץ, ואשר שמו מופיע ברשימת הפרופסורים של אותה
10 פקולטה (לעניין זה, ייחשב 'פרופסור' כל מי שנושא בתואר 'פרופסור חבר'
11 או 'פרופסור מן המניין' במסלול האקדמי או הקליני)..."
- 12 3. רופא שעיקר עיסוקו ברפואה בארץ יוכל לעשות שימוש בתואר 'פרופסור
13 לרפואה' שניתן לו מחוץ לארץ אך ורק אם הוכר התואר באופן רשמי על ידי
14 אחת מהפקולטות לרפואה בארץ. בכל מקרה אחר, יוכל הרופא לעשות
15 שימוש בתואר זה, אך ורק לאחר שהצמידו לשמו את התואר 'דוקטור', תוך
16 ציון, התואר 'פרופסור' בשורה נפרדת, וכן המקום ותקופת הזמן שבהם כיהן
17 כפרופסור מחוץ לישראל (עדכון מאי 2009)... (נספח 19 בכתב ההגנה).
- 18 9. החלטה מפורטת ניתנה על ידי ועדת הבירור ביום 2.6.09, לפיה:
19 "1. השימוש שנעשה על ידך בעבר בתואר פרופסור כמקדים את שמך אינו
20 ראוי ועל כן אסור שיעשה כלל מכאן ולהבא!
- 21 2. אנו רואים בברכה ומאשרים כי צורת החתימה האחרונה שהגשת לנו ובה
22 אתה מציין: בשורה הראשונה "יורם פינקלשטיין דר' לרפואה וכו'" ובשורה
23 שניה פרופ' עמית באוניברסיטת וונדרבילט בשנים 2005-2007, עומדת
24 בסיכום בינינו אליו הגענו בסיום ישיבת הבירור. עם זאת רצוי כי התואר ד"ר
25 יקדים את שמך בשורה הראשונה כמקובל אצל רוב רופאי ישראל.
- 26 3. אנו מסתייגים מהשימוש שלך במעמדך כפרופ' אורח בונדרבילט עת אתה
27 נמצא כאן בארץ. מינוי זה נוגע לשם ואינו חל כאשר אינך אורח והרי רוב
28 עיסוקך בישראל. יתירה מכך כפי שאתה יודע היטב מינוי ספציפי זה של

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 אורח ניתן לרבים ללא כל הליך מינוי פורמלי גם אם באו לתת הרצאה אחת
2 או שתיים.
- 3 4. כאמור אנו מצפים לשיתוף פעולה מלא מצידך כך שחתימתך מכאן ולהבא
4 תתאים באופן מלא לתקנות הפרסומת של משרד הבריאות ולעקרונות
5 האתיים של הלשכה לאתיקה של הר"י כפי שהתחייבת וכפי שכבר בצעת
6 ולא נצטרך לדון שוב או לפעול בנושא זה" (ההדגשות במקור – א' פ'; נספח 1
7 בכתב ההגנה; נספח 6 בתצהיר רכס).
- 8 10. ביום 26.7.10 התכנסה ועדת הערעור לדון בערעורו של פינקלשטיין על החלטת ועדת
9 הברור. ביום 11.1.11 החליטה ועדת הערעור כלהלן:
- 10 "1. השימוש בתואר פרופסור כמקדים את שמו של דר' פינקלשטיין פסול
11 ואסור.
- 12 2. השימוש בתואר פרופסור יכול להיעשות ע"י דר' פינקלשטיין אך ורק
13 כשצורת החתימה שלו תהיה דר' יורם פינקלשטיין ותפקידו, כשבשורה
14 תחתונה רשאי לרשום פרופסור עמית באוניברסיטת ונדרבילט בין השנים
15 בהן יש לו מינוי.
- 16 3. יש לפרסם עניין זה בגיליון "זמן רפואה" בשל חשיבותו לכלל הרופאים.
- 17 4. ועדת הערעור שומרת בידיה את הסמכות לעקוב אחר ביצוע החלטותיה.
- 18 5. במידה ודר' פינקלשטיין לא יאמץ ויפעל על פי החלטות אלה יש להרחיקו
19 מהר"י עד אשר יחזור בו" (נספח ל"ו בכתב התביעה; נספח נ' בתצהיר
20 פינקלשטיין).
- 21 11. ביום 18.10.10 תבע פינקלשטיין את רכס בבית משפט השלום תל אביב-יפו בתביעת נזיקין
22 ולשון הרע (ת"א (ת"א) 16119-07-10). כב' השופטת ר' ניב הורתה גם היא על עיכוב
23 הליכים, מן הטעם שעל טענותיו להתברר בפני מוסדות הר"י, עובר לפניה להליכים
24 משפטיים (החלטה מיום 15.3.11).
- 25 12. ביום 2.9.12 הוגשה התביעה דנן. מאמצי בית המשפט להעביר את התביעה להליך ניהול
26 סכסוכים חלופי לא צלח, וחבל. זאת שכן (וכפי שיובהר בהמשך), התרשמותי היא שכיום
27 יש בין פינקלשטיין לבין רכס איזו איבה אישית הדדית, שמשפיעה על שיקול דעתם,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 ושמביאה אותם לפעול באופן אמוציונאלי האחד נגד השני. בין לבין פרש פינקלשטיין
2 מחברותו בהר"י, ולא נותרה ברירה אלא להכריע בתביעה לגופה.
- 3 13. אציין, כי במקביל לניהול תביעה זו נערך הליך משמעותי לתובע על ידי ועדת המשמעת של
4 משרד הבריאות, שהגיע לכדי הכרעה. הנתבע ביקש להגיש את הכרעתה לעיון ושיקול בית
5 המשפט. התובע התנגד לבקשה. ביום 11.9.15 קבעתי כי משאסרה ועדת המשמעת על
6 פרסום הכרעתה לכל גורם, אין להתיר את הגשתה לתיק זה.
- 7 14. ביום 11.11.15 (לאחר הגשת הסיכומים מטעם הצדדים) הגיש הנתבע את (1) החלטתו של
8 כב' השופט (בדימי) א' שטרסנוב בקובלנה שהוגשה נגד התובע; (2) את הכרעת ועדת
9 המשמעת; ו-3) דין וחשבון שהגישה הוועדה למשרד הבריאות. במענה הגיש התובע הודעה
10 לפיה הוטל צו איסור פרסום על החלטתו של השופט שטרסנוב, וטען כי הגיש ערעור עליה
11 בבית משפט זה (עש"א י-ם) (29686-11-15).
- 12 15. ככלל, עליי להביע את מורת רוחי ממנהג שני הצדדים להוסיף ראיות במסגרת הסיכומים
13 ואחריהם, מבלי לקבל את רשות בית המשפט לכך. בפרט, אמורים הדברים ביחס
14 להתנהגות הנתבע, אשר מצא אצטלה לעקוף את החלטתי מיום 11.9.15. אתייחס לדבר
15 במסגרת ההוצאות. כך או אחרת, אין בהחלטת כב' השופט שטרסנוב שעניינה ממצאי
16 ועדת המשמעת, כדי להשפיע על פסק דיני זה, באשר להתנהגותו של רכס. ואבהיר. השאלה
17 במקרה דנן אינה האם נהג פינקלשטיין כשורה עת עשה שימוש בתואר "פרופסור" (השוו
18 לעניין זה ע"א 2972/13 עמותת רופאי השיניים הערביים בישראל נ' ז"ר נתן שטיירמן
19 (25.11.14)), אלא האם נהג רכס כהלכה בפרסומו השונים בעניין זה. כמוכן, שיש בשאלה
20 הראשונה כדי להשפיע על ההגנות הקיימות לרכס מכח חוק איסור לשון הרע, כפי שיובהר
21 בהמשך.

טענות הצדדים

- 22
- 23 טענות התובע
- 24 16. לטענת פינקלשטיין, רכס מתעמר בו ומתנכל לו, תוך ניצול מעמדו בלשכה, מזה 30 שנים
25 (מראשית שנות ה-80 של המאה הקודמת), עת נבחר לשמש כמוזכר האיגוד הנוירולוגי
26 בישראל, במקום הנתבע. לדבריו, מסכת ההתנכלויות התגברה באופן משמעותי, לאחר
27 שהלה חלק, בחוות דעתו, על שתי חוות דעת רפואיות שהגיש הנתבע במסגרת תביעות
28 1994. לדידו, במסגרת התנכלויותיו, רכס גם פנה למפקדיו של פינקלשטיין בשירות
29 המילואים בניסיונותיו לבצע לו "רצח מקצועי".

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

17. עוד לטענת פינקלשטיין, רכס עשה שימוש במעמדו כיו"ר הלשכה כדי ליצור כלל אתיקה רפואי שמטרתו מניעה מהתובע בלבד לעשות שימוש בתואר "פרופסור", הגם שתקנות הרופאים (פרסומת אסורה), התשס"ט-2008 (להלן: "תקנות הפרסומת") אינן אוסרות את השימוש בתואר שנתקבל בחו"ל. על פי פינקלשטיין ונכון למועד הגשת התביעה, הוא מקיים מזה שמונה שנים קשר עבודה רצוף וכמעט יום-יומי עם היחידה לטוקסולוגיה פדיאטרית בביה"ח לילדים בוונדרבילט. לדבריו, הוא גם נמצא פיזית בוונדרבילט לפחות פעם בשנה ולתקופה שאינה פוחתת ממספר חודשים.
18. פינקלשטיין הוסיף וטען, כי בבית החולים "הדסה" עין כרם קיימת הכרה מלאה במינויים אקדמאיים בכירים מבתי ספר בחו"ל, הבאה לידי ביטוי במכרזים לאיוש משרות רפואיות בכירות בבית החולים. כן טען, שהר"י, המהווה ארגון עובדים וארגון מקצועי, אינו יכול ואינו מוסמך להגות "כלל אתיקה" המתייחס להענקת התואר "פרופסור", שהוא תואר הנובע מהוראה אקדמית. מה גם, הוסיף פינקלשטיין, שהכלל האמור נאכף באופן סלקטיבי כלפיו בלבד, עת רופאים רבים אחרים נוהגים להשתמש דרך קבע בתואר "פרופסור", אפילו הוענק להם בנסיבות זמניות, ומאוניברסיטאות שאינן ידועות ובעלות דירוג נמוך.
19. לטענת פינקלשטיין, רכס "חקר" את מעשיו, שימש כתובע נגדו ומינה את חברי ועדת הברור שדנה בעניינו, ומכח תפקידו כיו"ר הלשכה, גם מינה את חברי ועדת הערעור שדנה בעניין, ולבסוף קיבל את המלצותיה. לדבריו, ביקש מרכס שיפסול עצמו פעמים רבות במסגרת הליכים אלו, אך הנתבע סירב לעשות כן. לדברי התובע, הנתבע גם דאג לטרפד כל תלונה אשר הגיעה מהתובע באשר לטיב יחסיהם, תוך ניצול מעמדו כיו"ר הלשכה. עוד טען, כי לא ניתן לו לעיין בתלונה שהוגשה נגדו ובמסמכים נוספים התומכים לכאורה בהאשמות נגדו, עת נדון עניינו בוועדת הברור. כן טען שלמד על מכתבים שנשלחו למשרד הבריאות בעניינו רק בעקבות הליך הברור. לדבריו גם נעשה שימוש במסמכים חסויים של חיילי צה"ל, לצורך הכפשתו. לדידו, הנתבע גם מנע מלהעביר לתובע חומרי חקירה הנוגעים לוועדת הערעור, שאחד מחבריה היה רכס, ושליטת פינקלשטיין היתה מוטח מראש.
20. לדברי פינקלשטיין, רכס נוהג לנגח את התובע בהזדמנויות שונות, וכי בין השאר, הגה כלל אתי לפיו רופא אשר תלויים ועומדים נגדו הליכים אתיים בהר"י לא יכול לשמש כמומחה בית הדין לעבודה. עקב זאת, כך התובע, הוא הוצא מרשימת המומחים המשמשת את בתי הדין לעבודה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

21. בנוסף טען פינקלשטיין, כי רכס פנה לאמצעי תקשורת שונים ולביטאונים מקצועיים
והכפיש אותו. כך, לדבריו, פנה רכס למערכת "רפואה ומשפט" והביא להשעייתו ממנה
לתקופה בשנת 2009. עוד טען, כי רכס פרסם מאמר בעיתון דה מרקר, בשם "עמיתי
המלומד הוא אדיוט", בו מופיעה תמונתו של התובע (נספח כ"ג לתביעה; נספח ל"ז
בתצהיר פינקלשטיין). כן הלין התובע על מאמר נוסף, פרי עט הנתבע בביטאון "זמן
רפואה", שעניינו פרסומות לא ראויות של רופאים ובו קריקטורה הכוללת את הכיתוב
"פרופ' פינקלשטיין הרופאה בשבילך" (נספח כ"ד בכתב התביעה; נספח ל"ח בתצהיר
פינקלשטיין). בנוסף התלונן התובע על פרסומו של נייר עמדה של לשכת האתיקה של הר"י,
שבכותרתו נרשם "ד"ר יורם פינקלשטיין עושה שימוש בלתי ראוי בתואר 'פרופסור'",
ואשר פורסם באתר e-MED (נספח כ"ה בכתב התביעה; נספח ל"ט בתצהיר פינקלשטיין).
אליבא דתובע, הנתבע אף השמיץ אותו באתרי אינטרנט שונים, בפני חבריו למקצוע
והוציא דיבתו רעה בקרב קהילת עורכי הדין, להם היה נותן שירותים כמומחה.

22. משמעות האמור, כך התובע, כי הנתבע הפר את הוראות חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-
1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע" או "החוק"); כי הוא פעל בניגוד לתקנות הפרסומות;
כי הנתבע פעל בניגוד לדיני הניקיון, בכלל, ועוולת הרשלנות, בפרט; כי הנתבע הפר חובה
חקוקה, כאשר פעל בניגוד לתקנות, כמו גם בניגוד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק
יסוד: חופש העיסוק ובניגוד להוראות חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 וחוק למניעת
הטרדה מאיימת, תשס"ב-2001.

23. בסיכומיו הוסיף פינקלשטיין, כי הוא מומחה בעל שם עולמי בתחום ההרעלות המוחיות
בילדים, וכי מינויו באוניברסיטת ונדרבילט הוארך עד לשנת 2015.

21 טענות הנתבע

24. רכס מכחיש כי יש בינו לבין פינקלשטיין יריבות אישית, ופעילותו באשר לתובע נבעה
מהיותו יו"ר הלשכה. לדבריו, ככל שפינקלשטיין מבקש להתייחס בתביעתו לאירועים
שהתרחשו, אם בכלל, בשנות ה-80 או ה-90, הרי שהוא משחית את זמנו שלו וזמנם של
אחרים, שכן מדובר במעשים שהתיישנו.

25. לטענת הנתבע, פינקלשטיין אחז את עיני ציבור מטופליו ועיני הציבור בכלל, עת גרם להם
לחשוב שהוא פרופסור ברפואה. זאת הגם ששתי ועדות שונות של הלשכה קבעו שהוא אינו
פרופסור במובן המקובל והנהוג במדינת ישראל. לדבריו, תביעה זו היא פעולת תגמול נגד

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 יו"ר הלשכה, שעושה תפקידו נאמנה כ"כלב שמירה" המגן על הציבור הבא במגע עם
2 רופאים.
- 3 26. לטענת רכס, פינקלשטיין ניכס לעצמו את התואר "פרופסור", לאחר שהתארח במשך 9
4 (תשעה) ימים (באוגוסט 2005) באוניברסיטת ונדרבילט, שם ניתן לו התואר Adjunct
5 Professor (פרופ' אורח או מורה מן החוץ), המבטא הכרה של אוניברסיטת ונדרבילט
6 במלומדים המתארחים ונוטלים חלק בפעילות המחקר בה. לטענתו, במקרה דנן, סברה
7 הלשכה, כי האופי בו מציג עצמו התובע מהווה הטעיה של הציבור. לדבריו של רכס התובע
8 נוהג להציג עצמו "פרופ' יורם פינקלשטיין, פרופסור עמית, ביה"ס לרפואה – אוניברסיטת
9 ונדרבילט", ולעיתים אך כ"פרופ' פינקלשטיין". משמע, טען רכס, מטופל סביר הבא לקבל
10 טיפול רפואי מידי התובע, חושב כי לפניו פרופסור לרפואה, כשאין כך הדבר.
- 11 27. לדידו, הלשכה, קבעה כללים לשימוש רופאים בתואר "פרופסור" בניסיון להגן על ציבור
12 החולים והמטופלים, באופן שתהא הלימה מקסימלית בין תוארו של הרופא לבין עיסוקו.
13 זאת מכיוון שרופא שהוא "פרופסור" נחזה להיות בעיני ציבור המטופלים רופא טוב יותר,
14 בכיר יותר, מלומד ומנוסה יותר – רופא שמומחיותו הרבה הוכרה כנראה על ידי הממסד
15 האקדמי. עם זאת, ביקש רכס להבהיר כי האמור אינו נכון, מאחר שהתואר "דוקטור"
16 הוא תואר מקצועי, בעוד שהתואר "פרופסור" הוא תואר אקדמי, שניתן בדרך כלל לרופא
17 המלמד דרך קבע במוסדות אקדמיים, או לרופא שעסק שנים רבות במחקר במסגרת
18 אקדמית והגיע להישגים.
- 19 28. הנתבע טען גם, כי במדינות שונות התואר "פרופסור" הוא בעל משמעות שונה. לדידו,
20 בארה"ב כל מורה במכללה או במוסד אקדמי אחר מכונה "פרופסור", לכן שם רופאים
21 מבקשים להיקרא די"ר, משום שלטעמם אם ייחשבו כפרופסורים בלבד, הדבר יזיל את
22 מעמדם. בארץ, המשיך, מסלול המינוי לפרופסורה הוא קרוב לוודאי, נוקשה מזה הקיים
23 בארה"ב. אדם המבקש להשתלב במסגרת אקדמית בארץ וקיבל תואר פרופסור בחו"ל,
24 יעבור הליך מול ועדת מינויים באוניברסיטה בארץ, שתכריע על פי הישגיו האקדמיים
25 האם הוא ראוי לתואר פרופסור בארץ, ללא קשר למינויו בחו"ל. פינקלשטיין, טען רכס,
26 איננו פרופסור במובן הנהוג והמקובל בארץ, ולכן השימוש בתואר פרופסור כמקדים את
27 שמו הוא פסול ואסור.
- 28 29. לשיטתו של רכס, פינקלשטיין מנסה לקעקע הליכים שהתנהלו בפני טריבונל מוסמך של
29 הלשכה, באמצעות הפיכת בית המשפט לערכאת ערעור עליה. לדבריו התובע ממחזר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 טענות אותן השמיע בפני בתי המשפט בעבר. כן טען, כי לפינקלשטיין היתה האפשרות
2 לברר טענותיו במסגרת בית הדין הפנימי בהר"י, אך הוא בחר שלא לעשות כן.
- 3 30. לטענת רכס, פנייתו בשם הלשכה לאוניברסיטת ונדרבילט (ביום 15.5.06), באה בעקבות
4 כתב המינוי אותו מסר התובע ללשכה, לפיו הנו "פרופסור אורח" או "מרצה מן החוץ"
5 במחלקה לרפואת ילדים. לדברי רכס, פינקלשטיין אינו מוסמך ברפואת ילדים, ומשכך
6 ביקשה הלשכה לברר עם אוניברסיטת ונדרבילט האם ראוי שהתובע יציג עצמו כפרופסור.
7 כן טען רכס, כי בירור עם האוניברסיטה העלה כלהלן: התובע רשאי לשאת בתואר
8 פרופסור אורח או פרופסור אורח ברפואת ילדים ואין זה ראוי שיעשה שימוש בתואר אחר;
9 התובע התארח באוניברסיטת ונדרבילט במשך 9 ימים, ולקראת ביקור זה קיבל את
10 התואר האמור; מינויו של התובע באוניברסיטה הסתיים ביום 30.8.06; התואר איננו
11 תואר של כבוד, אך הוא גם אינו שקול לתואר אקדמי מלא הניתן על ידי הפקולטה
12 לרפואה.
- 13 31. רכס טען עוד, כי אין לתובע על מי להלין זולת עצמו. התנהגותו של פינקלשטיין, כך רכס,
14 מהווה הפרה בוטה ומתמשכת של כללי האתיקה הרפואית, מעשה המהווה עבירה על סעיף
15 9 וסעיף 41 בפקודת הרופאים [נוסח חדש], תשל"ז-1976, שכן הוא נטל לעצמו כינוי המרמז
16 על מעמד או כשירות מקצועיים, מבלי שהורשה לעשות כן ומאחר שהתנהגותו אינה
17 הולמת רופא. כן טען, שכלל האתיקה שנוגע לשימוש רופאים בתואר "פרופסור" התקבל
18 בשנת 2001, והליך עדכונו החל קודם להולדת עניינו של התובע.
- 19 32. רכס טען גם, כי כעניין שבשגרה מתנהל דיאלוג בין ועדת אדלר לבחינת מאגר המומחים
20 של בתי הדין לעבודה ובין הר"י, כאשר מעת לעת פונה רכות הוועדה למחלקה המשפטית
21 בהר"י לקבלת מידע על רופאים המועמדים למאגר. במסגרת זו הועבר מידע על ההליך
22 שהתנהל נגד התובע, כפי שנמסר מידע שכזה ביחס לכל מועמד אחר.
- 23 33. עוד טען רכס, כי פינקלשטיין יזם פרסומים כאלו ואחרים, שהובילו לשיחתו של רכס עם
24 עורך "רפואה ומשפט", כמו גם מתן מענה לעיתונאי דה-מרקר, שפנה אליו. רכס גם הכחיש
25 שהיתה לו נגיעה לקריקטורה שהתווספה למאמרו ב"זמן רפואה". כן טען, כי אתר
26 "דוקטורס אונליין" פועל בשיתוף עם הר"י, וכי אם נפלה טעות בהערכת המידע מאתר הר"י
27 לאתר זה, היה על פינקלשטיין לפנות למנהלי האתר. לרכס עצמו, טען, אין נגיעה לאתר.
28 בנוסף טען רכס, כי פניית עו"ד ללשכה בבקשה לדעת אם רופא פלוני או אלמוני הוא כך
29 או אחרת, היא דבר שבשגרה, ובמסגרת זו השיב רכס לעו"ד ארד, שביקש לדעת האם
30 פינקלשטיין הוא פרופסור.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

34. עוד הוסיף רכס וטען, כי אין אמת בטענות התובע באשר להליכים שהתנהלו נגדו בלשכה.
1 לדידו, הדיונים בעניינו של פינקלשטיין היו מפרכים; הוא היה מיוצג בהליכים, ופרקליטיו
2 דרשו וקיבלו את כל המסמכים הרלוונטיים. ברם, נטען, התובע ביקש להפוך את ההליכים
3 למשפט בעניין הנתבע, במקום ליתן הסבר לשימושו בתואר "פרופסור".
4

35. לדברי רכס, דבריו חוסים תחת ההגנות המפורטות בסעיפים 13(5), 14, 15(2), 15(4), 15(5),
5 15(6), 15(7), 15(8) וסעיף 15(10) בחוק איסור לשון הרע. ככל שנגרם לתובע נזק, טען רכס,
6 הרי שמדובר בנזק שגרם התובע לעצמו כאשר התעקש לפעול בניגוד לכללי האתיקה
7 הרפואית ולהוציא עצמו מן הכלל.
8

36. לדברי רכס, סכום התביעה מופרך מיסודו ונעדר אחיזה במציאות. משכך התבקש בית
9 המשפט לדחות את התביעה ולהשית על התובע הוצאות לדוגמא ושכ"ט עו"ד בשיעור
10 ריאלי.
11

12 **דיון והכרעה**

37. הגם שבתביעתו נקב פינקלשטיין בעילות רבות ומרובות (ראו סעיף 22 לעיל), בסיכומיו
13 הצטמצמו עילות התביעה לשתיים: רשלנות ולשון הרע. משכך יש לראות בעילות הנוספות
14 כטענות שזנחו.
15

38. קודם לדיון בעילות אלו אעיר, כי התרשמותי מעדויות הצדדים מולי ומכתבי הטענות, כי
16 מערכת היחסים בין פינקלשטיין ורכס עכורה, ומשפיעה על יחסיהם וקשריהם
17 המקצועיים שלא לצורך. לא מצאתי לקבל את גרסת התובע כי מקור הסכסוך ביניהם נעוץ
18 דווקא באותן חוות דעת שניתנו בתביעות 1994 או באיזה אירוע שהתרחש בשנות ה-80 של
19 המאה הקודמת, ואינני יודע מדוע הפכו הצדדים לנצים. כך או אחרת, מוטב היה לו
20 השניים היו משכילים להתפייס האחד עם השני, במקום לבזבז את זמנם במרדף זה אחר
21 זה.
22

23 **איסור לשון הרע**

39. במהותה, תביעה זו היא תביעת בגין פרסום לשון הרע. לטענת פינקלשטיין, פרסומו של
24 רכס יכולים היו לפגוע בשמו של התובע, ובפועל פגעו בו. תמצית תשובתו של רכס היא כי
25 דיבר אמת, וכי פעילותו כולה נעשתה במסגרת תפקידו כיו"ר הלשכה, ומתוך דאגה שמא
26 יוטעה הציבור עקב הוספת התובע את התואר "פרופסור" לשמו.
27

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 40. מושכלות יסוד הן, כי –
- 2 "תכליתו של חוק איסור לשון הרע היא לספק מענה להתנגשות הזכויות
- 3 שנוצרת מקום שנעשה פרסום הכרוך בלשון הרע. החוק מבקש להבטיח את
- 4 כבוד האדם ואת זכותו לשם טוב של הנפגע מן הפרסום. בה בעת, מבקש הוא
- 5 להבטיח גם את הזכויות והאינטרסים הטמונים בפרסומים שונים, וזאת
- 6 בדגש על חופש הביטוי וחופש העיתונות. דומה שאין צורך להכביר מילים
- 7 על חשיבותם של הזכויות והאינטרסים הניצבים משני צידי המתרחס, הן
- 8 מבחינת הפרט הן מבחינת הציבור והמשטר הדמוקרטי" (דנ"א 2121/12
- 9 פלוני נ' ד"ר אלינה דיין אורבך (18.9.14) (להלן: "עניין דיין"), פסקה 19
- 10 בפסק דינו של הנשיא א' גרוניס).
- 11 **"פרסום" ו"לשון הרע"**
- 12 41. סעיף 1 בחוק איסור לשון הרע קובע כי **"לשון הרע"** היא פרסומו של דבר העלול –
- 13 **"(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג**
- 14 **; מצדם**
- 15 **(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;**
- 16 **(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו,**
- 17 **במשלח ידו או במקצועו;**
- 18 **(4) ..."**
- 19 42. סעיף 2 בחוק קובע מהו **"פרסום"**; כלהלן:
- 20 **"(א) פרסום, לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור,**
- 21 **דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.**
- 22 **(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות:**
- 23 **(1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר**
- 24 **זולת הנפגע;**

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 (2) אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות להגיע לאדם זולת
2 הנפגע".
- 3 43. הווה אומר, כי לצורך הקביעה כי בוצעה עוולה אזרחית, כטענת פינקלשטיין, יש לבחון
4 האם מתקיימים יסודות "הפרסום" ו"לשון הרע", כהגדרתם בסעיפים 1 ו-2 בחוק איסור
5 לשון הרע. מושגים אלו פורשו בהרחבה על ידי הפסיקה, נוכח משקלה הכבד של החשיבות
6 בשם טוב וכבוד האדם (עניין דיין, פסקה 20). זאת שכן, הזכות לשם טוב של האדם "היא
7 זכות רחבה שנועדה להגן על ההערכה העצמית ועל כבודו של אדם, והיא מבוססת על
8 הצורך האנושי בהערכה פנימית, בגאווה אישית ובהכרה חברתית" (ע"א 6903/12
9 Canwest Global Communications Corp נ' אלי עוזר (22.7.15) (להלן: "עניין
10 Canwest"), פסקה 9; ע"ע (ארצי) 46548-09-12 לירן אבידן נ' פלאפון תקשורת בע"מ
11 (31.3.15) (להלן: "עניין אבידן"), פסקה 14).
- 12 44. המבחן שנקבע בפסיקה לבחינת הפרסום, הנו מבחן אובייקטיבי: יש לפרש את הביטויים
13 לפי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר, הן על פי מובנם הפשוט והן על פי המסר
14 המועבר בין השורות, והכל בהתאם להקשר הכולל של הדברים. כמו כן, וכפי שעולה מלשון
15 סעיף 1 בחוק, כדי לקבוע כי מדובר בלשון הרע, אין צורך להשתכנע שהתובע הושפל או
16 בוזה בפועל, ודי להראות שהפרסום עלול להביא לתוצאה זו, אף אם לא היתה זו כוונת
17 המפרסם (עניין Canwest, פסקאות 19-21; עניין אבידן, פסקאות 25-26).
- 18 **פרסום מותר**
- 19 45. גם לאחר שנקבע כי דבר מה הוא "פרסום" של "לשון הרע", ייתכן שמותר להפיצו לציבור
20 הרחב, אם הוא נכנס לגדר המקרים הנקובים בסעיף 13 בחוק. לשון תת הסעיף הרלוונטי
21 לענייננו, היא כלהלן:
- 22 "לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי –
- 23 ...
- 24 (5) פרסום ע"י שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל
25 סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון
26 בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל
27 דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור";

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

1 46. ההלכה קובעת כי פרסום הנכנס לגדרו של סעיף 13 הנו פרסום מותר שאיננו מהווה עילה
2 לתביעה פלילית או אזרחית. הווה אומר, פרסום שנקבע שהוא מסוג הפרסומים
3 המפורטים בסעיף 13, איננו מחייב את המפרסם להתגונן באמצעות איזו מההגנות
4 הקבועות בסעיפים 14 או 15 בחוק, שכן אין כל מניעה להביאו לידיעת הכלל, וזאת למרות
5 שהוא מהווה לשון הרע (עי"ע (ארצי) 13-07-26198 ד"ר סיגל שוורץ נ' ד"ר אמיר אברמוביץ
6 (30.4.15), פסקאות 16-17; ת"א (ת"א) 12-07-31777 סלמון דוד כהן נ' ישראל יוסף
7 אזולאי (30.3.15), פסקה 15). יצוין, כי פרסום הנכנס לגדרי אחד מתתי סעיף 13 נהנה
8 מהגנה מוחלטת, גם אם הוא כוזב, נאמר שלא בתום לב ואף מתוך כוונת זדון (רע"א
9 1104/07 עו"ד פואד חיר נ' עו"ד עודד גיל, פ"ד סג(2) 511 (להלן: "עניין חיר"), עמ' 523-
10 524, עמ' 526 (2009); וראו גם: דנ"א 7025/09 עו"ד עודד גיל נ' עו"ד פואד חיר (10.11.09),
11 פסקה 4).

12 47. סעיף 13(5) דן בשני מצבים: (1) פרסום הנעשה על ידי גורם שיפוטי או מעין שיפוטי תוך
13 כדי דיון מולו או בהחלטתו; (2) פרסום על ידי אחד מהצדדים, באי כוחם, או עדים מטעמם
14 שחוטאים בפרסום לשון הרע "תוך כדי דיון". הביטוי "תוך כדי דיון" פורש כמשתרע גם
15 מעבר לדיון עצמו בבית המשפט, ועל פי הפסיקה הוא כולל בתוכו גם כל אחד משלביו של
16 ההליך, לרבות כל פניה בכתב ומסמך הנדרש במהלך הרגיל של המשפט (רע"א 43/11 עו"ד
17 רועי הרם נ' יצחק זקס (28.8.11), פסקאות 2 ו-5; עניין חיר, עמ' 521; ע"פ 364/73 שלמה
18 זיידמן נ' מדינת ישראל, כח(2) 620, עמ' 624).

19 **הגנת אמת דיברתי**

20 48. אפילו לא היה מדובר בפרסום מותר, ייתכן והפרסום יהנה מן ההגנה אשר בסעיף 14,
21 שלשונו הנו כלהלן:

22 **"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר**
23 **שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך**
24 **בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".**

25 49. בבסיס הגנה זו מצוי הרציונאל כי גם בפרסומו של דבר-מה המהווה פרסום של לשון הרע,
26 יכול שיהיו תועלת חברתית ותרומה לדיון הציבורי, ובלבד שמדובר בדבר אמת (עניין דיין,
27 פסקה 22 לפסק דינו של הנשיא (כתוארו דאז) א' גרוניס).

28 50. על הטוען להגנה מכח סעיף 14 להוכיח: (1) כי הדבר שפירסם היה אמת; ו-(2) כי קיים
29 עניין ציבורי בפרסומו (עניין דיין, סעיף 22 בפסק דינו של הנשיא גרוניס; עניין Canwest,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 פסקה 47). בעניין דיין הבהיר כב' הנשיא גרוניס כי "מידע ייחשב ככזה שיש בו עניין
2 לציבור מקום בו יש לציבור תועלת בידיעתו או שהוא רלוונטי להגשמת מטרה ציבורית
3 כלשהי" (שם, פסקה 61).

4 הגנת תום הלב

- 5 51. בנוסף, פרסומים המהווים לשון הרע יכולים ליהנות מן ההגנות המוקנות בסעיף 15 בחוק.
6 על המבקש ליהנות מהגנה זו להראות, כי הפרסום אכן נעשה בתום לב, ושהוא נכנס לגדר
7 אחת משתיים עשר החלופות הנסיבתיות הקיימות בסעיף 15 בחוק. רכס טען להגנה מכוח
8 סעיפים 15(2), 15(4), 15(6), 16(7) וסעיף 15(8). לשון אלו היא כלהלן:

9 "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם
10 או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

11 ...

12 (2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה
13 חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

14 ...

15 (4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי
16 או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו,
17 מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

18 (5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע –

19 (א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של
20 דיון כאמור בסעיף 13(5), ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי
21 סעיף 21, או

22 (ב) כאדם שענינו משמש נושא לחקירה, כבא כוחו של אדם כזה
23 או כעד בישיבה פומבית של ועדת חקירה כאמור בסעיף 13(6), או על
24 אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה
25 התנהגות;

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת (6)
2 שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה
3 שהדבר כרוך בבקורת כזאת - הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או
4 דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;
- 5 הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אפיו של הנפגע בענין שבו (7)
6 הנאשם או הנתבע ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, והפרסום היה
7 מוצדק על ידי היותו ממונה כאמור;
- 8 הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בענין שבו האדם שאליו (8)
9 הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה
10 שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בענין
11 המשמש נושא התלונה; ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על
12 פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה;
- 13 "...
- 14 52. כמו כן, מורה סעיף 16(א) בחוק כי חזקה על המפרסם שפעל בתום לב אם נכנס הוא לגדר
15 אחת החלופות אשר בסעיף 15 בחוק ובלבד שהפרסום לא חרג מתחום הסביר, באופן
16 הנסיבות. מנגד, מורה סעיף 16(ב) בחוק כי אם פעל המפרסם כאמור באחת מחלופות תת-
17 סעיף זה, הרי שפעל שלא בתום לב. החלופות הן כלהלן:
- 18 "(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
- 19 (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים
20 סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
- 21 (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה
22 להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15".
- 23 ומן הכלל אל הפרט
- 24 53. פינקלשטיין האשים את רכס בהשמצתו ובפרסומים כוזבים רבים, כאשר לדבריו חלק
25 מהתבטאויותיו של רכס נעשו בעבר הרחוק מכוח איבה היסטורית; חלקם נעשו במסגרת
26 פעילות רכס למען התקנת תקנות הרופאים; חלקם נעשו עת בירר רכס האם פינקלשטיין
27 הוא אכן פרופסור; וחלקם הם פניותיו של רכס לגורמים שונים ויידועם כי פינקלשטיין

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 אינו פרופסור. נבחן אם כן את ההתבטאויות השונות, והאם הן בגדר "פרסומים"
2 המכילים "לשון הרע". אעיר כבר עתה, כי בבוחני את דברי רכס, אעשה כן אך ורק ביחס
3 להתבטאויות ספציפיות שמסמכים בעניינם הוגשו לי, או שהצדדים או מי מטעמם העיד
4 עליהם.
- 5 ואלה הם הפרסומים האסורים, אליבא דפינקלשטיין:
- 6 54. **מכתב מאת רכס, מיום 6.4.94**, לגופים שונים, לפיו "דר' פינקלשטיין מפאר את שמו כדי
7 לחזק את מעמדו וחווה דעתו בפני בית המשפט" (עמ' 3, נספח ג' לכתב התביעה; נספח ו'
8 לתצהיר פינקלשטיין).
- 9 אפילו ניתן לקבל, אובייקטיבית, כי המכתב מהווה לשון הרע, לא מצאתי שיש במכתב זה
10 כדי לשמש כבסיס לתביעה דנן: ראשית, מדובר במכתב שנשלח לפני למעלה משני עשורים,
11 אשר דבר שליחתו היה ידוע לפינקלשטיין בקירוב למועד שליחתו, ושעליו התנצל רכס
12 בכתב, ביום 14.3.96 (נספח ד' לכתב התביעה; נספח יא לתצהיר פינקלשטיין). קרי, מדובר
13 בעילה שהתיישנה. שנית, התובע עצמו הבהיר כי המכתב הוגש כדי להוכיח את השיטתיות
14 שבמעשיו של רכס ולא כעילה נפרדת לתביעה. משכך, אינני רואה צורך להידרש למכתב
15 זה מעבר לאמור.
- 16 55. **מכתב שנשלח למפקדיו של פינקלשטיין בצבא**, במועד לא ידוע בשנות ה-90. המכתב
17 עצמו לא הוגש, כי אם רק תגובת פינקלשטיין עליו מיום 13.8.96 (נספח ה' בכתב התביעה).
18 ברי כי אינני יכול לקבוע דבר ביחס למכתב שאינו לפניי. מכל מקום, דומה, כי גם אם
19 קיימת עילה, הרי היא התיישנה.
- 20 56. **דיון בהתקנת תקנות הרופאים (פרסומת אסורה)** מיום 1.9.08, בו אמר רכס: "אין לי בעיה
21 עם רופא שהתקדם בהיררכיה של הרווארד וקיבל תארים אקדמיים במנגנון שאנחנו
22 מכירים כאן באוניברסיטה העברית בכל מוסד אקדמי פה... הבעיה היא אחרת לחלוטין
23 מפני שחלק גדול מהרופאים נוסעים לארצות הברית ואז הם מקבלים שם תואר לצרכי
24 משכורת visiting assistant professor. הם לא עוברים שום וועדת מינויים אקדמית
25 הם לא עוברים שום בדיקה ושום תהליך של פילטר האם הם ראויים זה תואר
26 אדמינסטרטיבי לצורכי שכר... ומעכשיו הם פרופסור יש לי עכשיו מקרה קונקרטי עם
27 הרקטור של אוניברסיטת 'ונדרבליט', יש לי פה חברים שיעידו, שאלנו אותו האם ראוי
28 שמי שהיה אצלכם שלושה חודשים בקיץ ישתמש בתואר שלו פה" (נספח י"א בכתב
29 התביעה; נספח כ"ה בתצהיר פינקלשטיין).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 סבורני, כי הגם שניתן לראות בדבריו של רכס בדיון כ"פרסום", הרי שהוא אינו כולל
2 "לשון הרע". אנו יודעים כיום, ובזכות תביעתו של פינקלשטיין, כי קרוב לוודאי שבדבריו
3 בדיון, התכוון רכס אל התובע. ברם, רכס לא נקב בשמו המפורש של פינקלשטיין, ואין
4 מדובר בציבור שמכיר את הצדדים לסכסוך (בין אם הוא מקצועי או אחר). לכן, דבריו של
5 רכס לא יכולים היו להביא לפגיעה ישירה בתובע. אציין, כי פינקלשטיין גם צירף לתביעתו
6 פרוטוקול דיון נוסף מיום 8.9.08, אך לא מצאתי שם איזו התבטאות שניתן ללמוד ממנה
7 כי רכס מתייחס אל פינקלשטיין בדבריו (אף אם אין הוא נוקב בשמו), ואינני רואה מקום
8 להרחיב את הדיבור באשר אליו.
- 9 57. **מכתב מאת רכס לד"ר גבה**, מאוניברסיטת ונדרבילט, מיום 15.5.06, המצוטט בסעיף 5
10 לעיל (נספח י"ד למכתב התביעה; נספח כ"ב לתצהיר פינקלשטיין). כאמור, במכתב נרשם,
11 כי פינקלשטיין ניכס לעצמו בארץ את התואר "פרופסור", הגם שהדבר אסור על פי כללי
12 האתיקה של הר"י. כמו כן, במכתב ביקש רכס, הבהרות מד"ר גבה באשר למינוי
13 פינקלשטיין כפרופסור באוניברסיטת ונדרבילט.
- 14 סבורני, כי מכתב זה נופל לגדר פרסום כהגדרתו בסעיף 2(ב)1 בחוק. כן דומני, כי ברור
15 לכל בר בי רב, כי נוסח המכתב – בו מיוזע ד"ר גבה כי פינקלשטיין עובר על כללי האתיקה
16 הנהוגים בארץ – יכול היה לפגוע במעמדו המקצועי, ובמינויו של פינקלשטיין
17 באוניברסיטת ונדרבילט, ולכן הוא מהווה לשון הרע, כאמור בסעיף 1(3) בחוק. נוסף על
18 כן, לטענת פינקלשטיין התכתבויות רכס עם אוניברסיטת ונדרבילט פגעה בו בפועל,
19 והביאה להורדתו "בדרגה" מ-Visiting Professor ל-Adjunct Professor. טענתו זו גם
20 אוששה על ידי כתב המינוי שניתן לו מאוניברסיטת ונדרבילט, לפיה ישמש כ-Visiting
21 Professor מיום 1.7.08 ועד 30.6.09 (הוגש וסומן נ/8). משכך מוצא אני כי מכתב זה מהווה
22 פרסום של לשון הרע.
- 23 עם זאת, רכס טען כי מכתב זה נהנה מהגנת תום הלב, ולדעתי הדין עמו, והמכתב חוסה
24 תחת ההגנה שבסעיף 15(2) בחוק. ואבהיר. במועד הרלוונטי למשלוח המכתב היה רכס
25 יו"ר הלשכה. הוגשה תלונה לרכס באשר לשימוש שעושה פינקלשטיין בתואר "פרופסור".
26 הגם שעדיף היה אם רכס היה נזהר יותר בלשונו מול ד"ר גבה, ונמנע מלקבוע קביעות
27 (This in contravention of the Israeli Medical Association's Code of ethics), שעה
28 שהוא מברר את עובדות המקרה, הרי שפעילותו במסגרת הר"י הטילה עליו את החובה
29 החוקית, ולכל הפחות את החובה החברתית והמוסרית, לבחון האם יש דברים בגו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 58. **מכתב אל בית הדין לעבודה**, מיום 14.12.09, מאת הר"י, לפיו מתנהל נגד פינקלשטיין הליך
2 משמעותי בלשכת הר"י (צורף כנספח 28 לתצהיר רכס). בעקבות מכתב זה כתבה הוועדה
3 לבחינת מאגר המומחים (ביום 31.1.10), כי לא תשוב ותקבל את פינקלשטיין למאגר (נספח
4 י"ז בכתב התביעה; נספח כ"ח בתצהיר פינקלשטיין). ברם, מכתבה של הר"י לא נשלח על
5 ידי רכס, כי אם על ידי עו"ד לאה ופנר, מזכ"ל הר"י. משכך אין מכתב זה מקים
6 לפינקלשטיין עילת תביעה נגד רכס.
- 7 59. **מכתב מאת רכס לעורך הראשי של כתב העת "רפואה ומשפט"**, מיום 4.5.09. במכתב
8 נרשם כלהלן: **"במסגרת הלשכה לאתיקה של הר"י מתנהל בימים אלה ומה תקופה**
9 **ממושכת הליך משמעותי נגד דר' פינקלשטיין. הליך זה נועד לבירור תלונה לפיה עושה**
10 **הדר' פינקלשטיין שימוש בלתי ראוי ומטעה בתואר "פרופסור", בעוד אשר על פי הידוע**
11 **ללשכה לאתיקה לא הוענק לדר' פינקלשטיין תואר פרופסור, במשמעותו המקובלת**
12 **באקדמיה, על ידי מוסד כלשהו בארץ או בחו"ל"** (נספח י"ט בכתב התביעה; נספח ל"ב
13 בתצהיר פינקלשטיין).
- 14 59.1 ברי, כי מדובר בפרסום המהווה לשון הרע, מן הסיבות המפורטות בסעיף 057 לעיל.
15 בנוסף, הוכח כי היה במכתב זה להביא לפגיעה בפועל בפינקלשטיין, משום שכתוצאה
16 ממנו, לתקופה קצרה, אכן הושעה ממערכת כתב העת (נספח כ' בכתב התביעה; נספח
17 ל"ג בתצהיר פינקלשטיין).
- 18 59.2 רכס טען, כי ממצאי ועדת הבירור וועדת הערעור הם אמת, וכי יש עניין ציבורי
19 בפרסומם. קרי, כי מכתבו לעורך כתב העת רפואה ומשפט, מוגנים מכח סעיף 14
20 בחוק. ברם, בחינת המסמכים שבפניי מלמדת כי דברי רכס במכתבו דנן, לא היו אמת.
21 ביום 11.8.05, ניתנה לתובע דרגה של Adjunct Professor במחלקת הפדיאטריה
22 בבית הספר לרפואה שבאוניברסיטת ונדרביילט. לפי כתב המינוי פינקלשטיין שימש
23 כחלק מה-volunteer faculty בדרגה האמורה, בתקופה שבין 1.10.05 לבין 30.6.07
24 (נספח ב' בתצהיר פינקלשטיין). לאחר זאת ניתן לפינקלשטיין מינוי כ- Visiting
25 Professor בין 1.7.08 ועד 30.6.09 (8/), וביום 19.6.12, חודש מינויו כ- Adjunct
26 Professor of Pediatrics לתקופה שמיום 1.7.12 עד ליום 30.6.15 (נספח ב' בכתב
27 התביעה; נספח ג' בתצהיר פינקלשטיין). אציין, כי לטענת פינקלשטיין מאז 2005 כיהן
28 כפרופסור מסוג זה או אחר עד 2015 ברצף. ברם, לא הוצגו מסמכים המוכיחים את
29 מינויו בתקופה שבין 2009 ועד 2012. עוד אעיר, כי דוא"ל מאת ד"ר גוטרר (שיפורט
30 מטה) אף מציב בסימן שאלה את מינויו של פינקלשטיין מיום 30.8.06 ועד תום

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

1 התקופה הראשונה, הגם שלא ראיתי לקבוע מסמרות באשר לאמור. לכאן או לכאן,
2 התקופה המדויקת של המינוי של פינקלשטיין כפרופסור מסוג זה או אחר, אינה
3 חיונית לצורך ההכרעה דנא.

4 59.3 כזכור, ביום 15.5.06 פנה רכס לד"ר גבה בעניין המינוי שניתן לפינקלשטיין. במענה,
5 השיב ד"ר גוטרר, כלהלן:

6 **"Based upon various documents, including letters of reference**
7 **from both Israel and the United States, Dr. Finkelstein's CV and**
8 **published papers, and a plan to work with Dr. Ascher this**
9 **summer, Dr. Arnold Strauss, the chair of the Department of**
10 **Pediatrics, recommended Dr. Finkelstein's appointment to the**
11 **voluntary faculty as a visiting scientist and adjunct Professor of**
12 **Pediatrics. This is customary for such visits and the appointment**
13 **was granted. ... If Dr. Finkelstein is using the title from Vanderbilt,**
14 **it should be the one to which he has been appointed, 'Adjunct**
15 **Professor' or 'Adjunct Professor of Pediatrics'"**
16 (נספח כ"ג בתצהיר "פינקלשטיין).

17 59.4 ברם, הלשכה לא הסתפקה באמור, ובמייל מיום 18.4.07, פנתה עו"ד בורו, מהמחלקה
18 המשפטית של הר"י, לד"ר גוטרר, בבקשה להבהרות נוספות באשר לפעילותו של
19 פינקלשטיין באוניברסיטת ונדרבילט, בזמן ביקורו בה. הלה השיב ביום 2.5.07.
20 לדבריו, פינקלשטיין היה אורח במעבדה של ד"ר אשר מיום 21.8.06 עד ליום 30.8.06,
21 ופעילותו בוונדרבילט היתה מחקרית גרידא. עוד נרשם שם שמינויו של ד"ר
22 פינקלשטיין בבית הספר לרפואה בוונדרבילט הסתיים ביום 30.8.06. ד"ר גוטרר גם
23 נשאל מה משמעות תואר adjunct professor, לו אין מקבילה בארץ. לכך השיב הלה,
24 כלהלן:

25 **"The 'adjunct professor' title is usually used at Vanderbilt to**
26 **recognize individuals who have faculty appointments at other**
27 **institutions who are participating in activities at Vanderbilt. Since**

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

1 adjunct faculty are in fact expected to participate in activities in
2 association with Vanderbilt faculty members, though without
3 compensation, the title is not an honorary title in the traditional
4 sense. The appointment is made on the recommendation of the
5 chair of the department based on the chair's assessment of the
6 candidate's curriculum vitae and required letters of
7 recommendation. The scrutiny of adjunct appointment is not,
8 however, as rigorous as that for appointments to our full time
9 faculty".

10 (נספח 11 בכתב ההגנה; נספח 17 בתצהיר רכס)

11 יצוין כי מייל זה מאת ד"ר גוטרר, הועבר לרכס ביום 3.5.07.

12 59.5 מן האמור עולה, כי במועד כתיבת המכתב דן, ידע רכס שפינקלשטיין הוא בעל
13 פרופסורה (מסוג כלשהוא), אותה קיבל כתוצאה מהליך סינון שעבר באוניברסיטת
14 ונדרבילט, הגם שאין מדובר באותו הליך הסינון אותו עובר מועמד לחלק מצוות
15 הפקולטה הקבוע. מעבר לזאת, אף ועדת הבירור הכירה בכך כי פינקלשטיין רשאי
16 להיקרא כפרופסור במגבלות מסוימות. ביום 17.3.09, כחודש וחצי לפני ששלח רכס
17 את המכתב לעורך רפואה ומשפט, התכנסה ועדת הבירור לדון בעניינו של
18 פינקלשטיין. בסיכום דבריה נכתב, כי הוועדה הציעה לתובע לחתום כ"יורים
19 פינקלשטיין, ד"ר לרפואה MD וד"ר למדעים PHD פרופ' עמית ביי"ס לרפואה
20 אוניברסיטת ונדרבילט ארה"ב תאריכים...". האמור גם מופיע בהחלטת הוועדה
21 שנשלחה לפינקלשטיין, ביום 2.6.09.

22 59.6 משכך, כאשר פנה רכס לעורך רפואה ומשפט, מיוזמתו (ראו את תצהירו של עו"ד זאב
23 וייל; ואת עדות רכס מיום 16.4.15, עמ' 188 שורה 8) וטען כי "...על פי הידוע ללשכה
24 לאתיקה, לא הוענק לדר' פינקלשטיין תואר פרופסור, במשמעותו המקובלת
25 באקדמיה, על ידי מוסד כלשהו בארץ או בחו"ל..." – רכס לא אמר אמת.

26 59.7 מסקנה זו גם עלתה בחקירתו של רכס מולי עת הודה כי "הבעיה שלו" עם פינקלשטיין
27 אינה כי הוא מכנה עצמו פרופסור, אלא שאינו מדייק בסוג הפרופסור שהוא. ראו:

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 "עו"ד אקסלרד: כן. הטרוניה הגדולה שלך זה שפרופסור פינקלשטיין מציג
2 את עצמו כפרופסור, נכון? ואם אני צריך לשים את הכל בכפית-,
3 העד: הוא הציג את עצמו כפרופסור בצורה לא ראויה.
4 ש. זאת אומרת אין לך טענה על כך שהוא פרופסור, אתה מסכים שהוא
5 פרופסור.
6 ת. אני לא נותן תארים.
7 ש. אני לא שאלתי אם אתה נותן, לא ביקשתי שתתן תואר, אין לך טענה
8 כלפיו למה הוא אומר שהוא פרופסור כשהוא לא פרופסור.
9 ת. הוא לא, רגע, לאט, לאט, אתה לא יכול להשתמש במילה, לא, לא,
10 אתה לא יכול להשתמש-,
11 ש. הכל לאט, אני בעד לאט, אני לא-,
12 ת. אתה לא יכול להשתמש במילה פרופסור לבד, מפני שפרופסור לבד
13 זה שם תואר, צריך להגיד איזה פרופסור, אם הוא פול פרופסור, מה,
14 הוא פרופסור נלווה-,
15 ש. אג'קנט.
16 ת. אג'קנט אם זה נלווה, פרופסור-"
17 (דיון מיום 16.4.15, עמ' 191 שורה 25 עד עמ' 192, שורה 8).
- 18 59.8 כן אינני רואה בהיות פינקלשטיין פרופסור (מסוג כלשהו) באוניברסיטת ונדרבילט,
19 כ"פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש", כלשון סעיף 14, שעה שנטען במכתב,
20 במפורש, כי הוא איננו פרופסור ב"מוסד כלשהו בארץ או בחו"ל".
- 21 59.9 האם המכתב דן נכנס לגדר ההגנות הכלולות בסעיף 15 בחוק? לדעתי, גם התשובה
22 לכך היא בשלילה. סבורני, כי בעניין זה מתקיימת החזקה השלילית (לפיה פעל האדם
23 שלא בתום לב) כפי שזו מופיעה בסעיף 16(ב)(1) ובסעיף 16(3) בחוק.
- 24 59.10 ואבהיר. כאמור לעיל, במועד משלוח המכתב בו עסקינן, ועדת הברור כבר דנה
25 בעניינו של פינקלשטיין וקבעה כי הוא רשאי להשתמש בתואר פרופסור בכפוף

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 להגבלות המתוארות על ידיה. עוד ידע רכס, במועד משלוח המכתב, כי פינקלשטיין
2 אכן קיבל תואר של פרופסור מאוניברסיטת ונדרבילט, לאחר שזו בחנה את קורות
3 חייו, פרסומיו וממליציו, והחליטה כי הוא ראוי לדרגה של Adjunct Professor.
4 משכך, כאשר כתב רכס לעורך כתב העת, כי "על פי הידוע ללשכה לאתיקה, לא הוענק
5 לדר' פינקלשטיין תואר פרופסור, במשמעותו המקובלת באקדמיה, על ידי מוסד
6 כלשהו בארץ או בחו"ל...", הוא ידע שדבריו אינם אמת. לכן מתקיים ברכס האמור
7 בסעיף 16(ב)(1).
- 8 59.11 בנוסף, לאחר שקראתי את כלל המסמכים שבפניי ושמעתי את העדויות השונות,
9 לרבות עדותו של רכס, שוכנעתי כי גם אם בתחילה לא פנה רכס לפינקלשטיין בעניין
10 הפרופסורה שלו עקב יריבות אישית, הרי שמאז ולאורך השנים, יריבות שכזו נוצרה,
11 ולהערכתי היא גם דחפה את רכס לפנות לעורך כתב העת. אף אם נניח שהאמור
12 במכתבו של רכס היה אמת, הרי שהמכתב נשלח לעורך כתב העת בתקופת הביניים
13 שבין ישיבת ועדת הבירור וטרם שזו שלחה לפינקלשטיין את החלטתה הסופית. מדוע
14 אצה לרכס הדרך לפנות לקולגות של פינקלשטיין כבר באותו המועד, מיוזמתו,
15 באזהרה שפינקלשטיין אינו פרופסור? מדוע לא המתין למתן ההחלטה לפינקלשטיין
16 עצמו? הגם שרכס הביא דוגמאות למקרים בהם פנה ופעל ביחס לרופאים אחרים
17 שכינו עצמם פרופסורים שלא בהתאם לכללי הלשכה, לא מצאתי בין הדוגמאות
18 מקרה בו פעל רכס באותה האינטנסיביות כפי שפעל בעניינו של פינקלשטיין. משכך,
19 סבורני כי מתקיים ברכס גם סעיף 16(3) בחוק וכי במשלוח המכתב לעורך רפואה
20 ומשפט, פעל כדי לפגוע בפינקלשטיין במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים
21 המוגנים על ידי סעיף 15 בחוק.
- 22 59.12 הווה אומר, מצאתי כי רכס ביצע עוולה עת שלח לעורך "רפואה ומשפט" את המכתב
23 דנא.
- 24 60. מאמר בדה מרקר, מאת שוקי שדה, בשם "עמיתי המלומד הוא אדיוט", מיום 26.3.09
25 (נספח כ"ג בכתב התביעה; נספח ל"ז בתצהיר פינקלשטיין). במאמר הובאו טענותיו של
26 רכס, לפיהן פינקלשטיין מציג עצמו כפרופסור משום שבסוף אוגוסט 2006 שהה כעשרה
27 ימים באוניברסיטת ונדרבילט. מנגד הובאה תגובתו של פינקלשטיין, כי רכס רודף אותו
28 עקב סכסוך מקצועי ואישי שמקורו בשנת ה-80.
- 29 סבורני כי גם מאמר זה מהווה פרסום לשון הרע, משום שיש בו להזיק למוניטין של
30 פינקלשטיין כרופא. אמנם המאמר פורסם על ידי עיתון דה-מרקר, ולא על ידי רכס עצמו,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 שרק תרם את הממרות שפורסמו שם, אך די בכך כדי להביא לחיובו על פי החוק, יחד עם
2 המפרסמים עצמם (ראו סעיף 11 בחוק; וראו גם ר"ע 657/85 אליהו רונן נ' מדינת ישראל,
3 פ"ד לט(4) 499, עמ' 500 (1985)).
- 4 עם זאת, מוכן אני לקבל, אם כי בדוחק, שדבריו של רכס לעיתונאי נועדו לשרש את תופעת
5 השימוש בתארי הפרופסורה שלא בהתאם לכללי האתיקה, נושא שיש עניין כי הציבור
6 יידע אותו, ועניין המקום חובה חברתית-מוסרית על רכס, כיו"ר הלשכה להביאו לידיעת
7 הציבור (בדומה לחובת העיתונאי שנדונה בעניין דין).
- 8 משכך קובע אני כי דבריו של רכס בגדרי המאמר נהנים מן ההגנה שבסעיף 15(2) בחוק.
- 9 61. **מאמר בזמן רפואה** בשם, "את זה כבר אסור לפרסם" מאת רכס, שפורסם בגיליון נובמבר-
10 דצמבר 2008. נושא המאמר הן תקנות הפרסום החלות על רופאים, כאשר בין השאר מצוין
11 כי "יש רופאים שהתקשטו בתארים אקדמיים לא להם", כמו גם כי "שיא תהליך הביזוי
12 המקצועי היה אפשר למצוא... בחוברות המכרזים הפופולריים", שכן לצד "הצעות
13 לרכישת מכשירי טלויזיה..." ניתן היה גם למצוא "מודעות פרסומת לטיפולים
14 רפואיים". המאמר מלווה בקריקטורה של שלושה שלטי חוצות, אשר על אחת מהן כביכול
15 ומופיעה רופאה ולצדה הכיתוב: "פרופ' פינקלשטיין הרופאה בשבילך" (נספח כ"ד בכתב
16 התביעה; נספח ל"ח בתצהיר פינקלשטיין).
- 17 רכס טען, כי לא היה מעורב בבחירת הקריקטורה. אך אפילו היתה לו יד בבחירתה, אינני
18 רואה בה פסול. המאמר אינו מציין את ד"ר או פרופ' יורם פינקלשטיין במפורש. בנוסף
19 לכך, סבורני כי לא ניתן להשליך מקריקטורה של אשה רופאה, שכביכול ומופיעה על שלט
20 חוצות, דבר לעניין הסכסוך דנן, באשר לפרופסורה של פינקלשטיין. משכך, אני קובע כי
21 הפרסום האמור אינו מהווה לשון הרע באשר לתובע.
- 22 62. **מכתב של רכס, לפיו אין לפינקלשטיין תואר PhD** (מכתב מיום 31.1.08) (נספח מ"ח
23 בתצהיר פינקלשטיין). רכס הגיש מכתב זה לוועדת הברור יחד עם מסמכים נוספים
24 במסגרת תלונתו. מכתב זה מהווה פרסום של לשון הרע, שכן יש בו לפגוע במעמדו
25 המקצועי של פינקלשטיין.
- 26 רכס טען כי נדרש להציג לוועדה הברור את כלל התכתובות שהיו ברשותו בעניינו של
27 התובע, ובין אלו נכלל מכתבו לפיו אין לפינקלשטיין תואר Phd. מכתב זה היה חלק מכתבי
28 הטענות בת"א 16119-07-10. משום זאת, לדידו, העברת המכתב עתה לוועדת הברור
29 מוגנת (בין השאר) מכח סעיף 13(5) בחוק. יודגש, כי אין אנו דנים בעצם כתיבת ופרסום

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 המכתב לראשונה, שכן זאת נדון בת"א (י-ם) 16119-07-10. לעניינינו רלוונטית אך העברת
2 המכתב דגן על ידי רכס לוועדת הבירור, יחד עם מסמכים אחרים, לצורך התייחסות
3 לתלונתו. לטעמי יש ממש בטענת ההגנה של רכס. ברי, כי מדובר בפרסום אגב הגשת תלונה
4 על הנפגע בעניין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע מכוח חוזה, כלשון
5 סעיף 15(8). זאת משום שבאותו המועד היה פינקלשטיין חבר בהר"י, וככזה היה כפוף
6 לתקנונה, המהווה חוזה בין חבריה.
- 7 **63. ינייר עמדה של לשכת האתיקה של הר"י: ד"ר יורם פינקלשטיין עושה שימוש בלתי**
8 **ראוי בתואר 'פרופסור'.** מיום 3.10.11, שפורסם באתר e-Med (נספח כ"ה בכתב
9 התביעה; נספח ל"ט בתצהיר פינקלשטיין). נייר העמדה מגולל את ההליכים שנקטו נגד
10 פינקלשטיין על ידי הלשכה בעקבות הטענה כי אין הוא "פרופסור", וההליכים אותם נקט
11 פינקלשטיין, נכון לאותו המועד, בעניין זה, בבתי המשפט. אינני חש צורך לשוב ולחזור
12 מדוע פרסום שהתובע מתהדר בתואר לא לו מהווה לשון הרע, ומקווה אני כי הדבר ברור.
- 13 עם זאת, רכס נהנה בעניין זה מהגנת "אמת דיברתי" שבסעיף 14 בחוק. במסגרת נייר
14 העמדה רכס הביא לידיעת הכלל את ההליכים אשר התנהלו בענייניו של פינקלשטיין
15 במוסדות הר"י השונים ובבתי המשפט, כמו גם תוצאות הליכים אלו. יצוין, כי ועדת
16 הערעור אף החליטה כי יש לפרסם את מסקנותיה בעניין התובע, בפומבי. אמנם בסיום
17 הדברים שם הוסיף רכס מהגיגי לבו באשר לחובות הלשכה לכפות את כללי האתיקה על
18 "רופאים סוררים", אך מדובר באמרות התפלות לעיקר הרשום שם וספק אם הן עצמן
19 בגדר לשון הרע. משכך, האמור בנייר העמדה מהווה אמת.
- 20 כן יש עניין ציבורי בהבאת החלטותיה של הלשכה לציבור. על פי כללי האתיקה של הר"י
21 (ראו סעיף 8 לעיל) נאסר על פינקלשטיין לכנות עצמו כפרופסור, משום שמקור הפרופסורה
22 שלו הוא באוניברסיטה מחו"ל. מקובלת עליי טענת רכס, כי הליך קבלת הפרופסורה
23 בחו"ל אינו זהה להליך קבלת הפרופסורה בארץ, וכי ייתכן שקיימים דוקטורים שזכו
24 לתואר "פרופסור" בחו"ל, הגם שלא עברו שם את הליך הפרופסורה המפרך אותו יש
25 לעבור כאן. כן מקובל עליי, כי אדם המתקרא "פרופסור" זוכה להערכה העולה על זו לאדם
26 הנושא בתואר "דוקטור", וכי אלא אם יחויבו אותם פרופסורים שקיבלו את תוארם
27 מאוניברסיטה מחו"ל לציין זאת, הרי שהם יתפסו בעיני הציבור הרחב כבעלי מעמד זהה
28 לפרופסורים בארץ, אשר עברו את התהליך האמור.
- 29 משכך, יש עניין לציבור בפרסום המעשה של פינקלשטיין, כמשל לרופאים אחרים,
30 המבקשים לעשות שימוש בתואר שלא בהתאם לכללי הלשכה. אעיר, כי נדמה שיש גם

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 עניין לציבור הרחב לדעת כי הפרופסורה אותה קיבל פינקלשטיין מאוניברסיטת ונדרבילט
2 היא במחלקת הפדיאטריה ולא במחלקה הנוירולוגית. זאת משום שפינקלשטיין הוא
3 מומחה בנוירולוגיה ואם ייקרא פרופסור, מבלי שיובהר הדבר, סביר להניח כי הציבור
4 יראה בו כפרופסור לנוירולוגיה. על אף האמור, ברור לי כי אפילו היה פינקלשטיין מכפיף
5 עצמו להחלטות הלשכה, ולדרך הצגת התואר שלו בהתאם לכלליה, הרי שלכאורה לא
6 צריך היה לציין בנוסף לכך שהתואר ניתן לו על ידי אוניברסיטת ונדרבילט, כי הוא ניתן
7 שם על ידי המחלקה לפדיאטריה (ראו את נייר העמדה של הלשכה מחדש מאי 2009).
- 8 אסכם נקודה זו בצייני שפינקלשטיין טען נגד כלל האתיקה עצמו הקובע אימתי יציג
9 פרופסור עצמו ככזה, כמו גם נגד ההליכים בענייני בוועדות השונות. ככלל, מקומן של
10 טענות אלו אינו בגדרי תביעה זו, שעניינה דבריו של רכס על פינקלשטיין. עם זאת אוסיף,
11 כי לאחר שעיינתי במסמכים השונים, לרבות תמלול ההקלטה של ועדת הבירור ושקלתי
12 את עדותו של די"ר חנן שניידר, לא מצאתי כל פגם בהליכים. כן, לא ירדתי לסוף דעתו של
13 התובע שטען כי כלל האתיקה בו עסקינן סותר את תקנות הפרסומות.
- 14 64. **אמרות בעל פה של רכס, שנאמרו ב"טון מזלזל"** בישיבה עסקית שתאריכה לא ידוע,
15 ושעניינן הפרופסורה של פינקלשטיין, עליהן הצהיר די"ר שלמה פלכטר (נספח כ"ו בכתב
16 התביעה; נספח מ' בתצהיר פינקלשטיין). לא מצאתי כי די בתצהירו של די"ר פלכטר כדי
17 להוכיח ברמה הנדרשת כי רכס התבטא כאמור, או כי התבטאויותיו מהוות לשון הרע.
18 תצהירו של די"ר פלכטר הובא אך כצרופה לכתב התביעה, והוא לא נחקר עליו. משכך אינני
19 יכול לייחס למעט שנאמר בו משקל מספק.
- 20 65. **"השתלחויות ופגיעות מצד פרופ' רכס בפרופ' פינקלשטיין"**, עליהן הצהיר פרופ' אליהו
21 ריכטר בתצהיר עדות ראשית. לא מצאתי כי הוכח באופן מספק כי רכס אכן אמר את
22 המיוחס לו. מעדותו של פרופ' ריכטר עולה, כי ידיעותיו בדבר אותן התנכלויות, נובעות
23 כולן מפינקלשטיין עצמו, וכי לא ראה או שמע את רכס אומר דבר-מה שלילי על
24 פינקלשטיין, מעמדו המקצועי, או הפרופסורה אותה קיבל מוונדרבילט. ראו לעניין זה את
25 דבריו של פרופ' ריכטר בחקירתו, כלהלן (דיון מיום 16.4.15, עמ' 21 שורה 25 עד עמ' 22
26 שורה 2):
- 27 "ש: אבל אתה מדבר אתי על תקופה שבה עניין הפרופסורה של די"ר
28 פינקלשטיין הוא נמצא בדיון, אני שואל אותך עכשיו, התקופה שלפני
29 כי אתה אומר "ההתנכלויות היו עוד לפני", אז אני שואל אותך תן לי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 דוגמא להתנכלות שהייתה לפני שד"ר פינקלשטיין בכלל חשב להיות
2 פרופסור, בוא נלך אחורה.
- 3 ת: אני לא זוכר במדויק,
4 ש: דוגמא אחת.
- 5 ת: אני לא זוכר במדויק, אבל זוכר שהיה ענן.
6 ש: אחת, פרופ' ריכטר, דוגמא אחת.
- 7 ת: אני לא יכול לתת לך, לא זוכר עכשיו.
8 ובהמשך עדותו (דיון מיום 16.4.15, עמ' 23 שורה 7 עד עמ' 24 שורה 3):
- 9 ש: בסעיף 6 פרופ' ריכטר, בסעיף 6 לתצהיר שלך אתה העדת שבכל שנות
10 היכרותך עם ד"ר פינקלשטיין, אתה עד לכך שהוא נאלץ להשחית
11 חלק משמעותי מזמנו בהדיפת מתקפות של פרופ' רכס ובסעיף 2
12 לתצהיר אתה אומר שאתה מכיר את ד"ר פינקלשטיין משנות ה-80,
13 אז אני לא רוצה ללכת אתך 35 שנה אחורה, אני אנסה להצטמצם ל-
14 20 שנה, בסדר, 20 שנה אחורה, תספר לנו כל מתקפה כלשהי אחרי
15 שנת 1005 [כך פרוטוקול; צ"ל 2005].
- 16 ת: כל הזמן פרופ' פינקלשטיין היה מספר לי שהוא עסוק באיזה הכנה
17 של איזה התגוננות נגד איזה התקפה של פרופ' רכס בבימ"ש ובאיזה
18 מקום אחר, או בהסתדרות הרפואית או במשרד הבריאות, כל הזמן
19 הוא היה עסוק עם זה וזה מאוד שאב מזמנו במחקר, הוראה ושירות.
- 20 ...
- 21 ש: פרופ' ריכטר, בעצם מה שאתה אומר לנו זה שהעדות שלך בסעיף 6
22 נסמכת על דבריו של ד"ר פינקלשטיין.
- 23 ...
- 24 ש: הידע שלך על מה שאתה מעיד בתצהיר, זה מדברים שאמר לך ד"ר
25 פינקלשטיין לאורך השנים, נכון?

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

- 1 במקרה לפנייה. השאלה הושארה את הדבר בצריך עיון. בעניין Canwest, הוא
2 הערעור על פסק הדין של השופטת אגמון-גונן, נמנע גם כב' השופט ע' פוגלמן מלדון
3 בסוגיה, ואף הדגיש כי אינו מביע עמדה באשר לתחולת עוולת הרשלנות במקרה
4 שבפניו (שם, פסקה 5). בת"א (מרכז) 20528-01-12 דניאל הרפז נ' מרחב (מ.נ.פ.)
5 בע"מ (27.4.12) קבע כב' השופט י' קינר, כי יש לסלק על הסף תביעת רשלנות נגד
6 מומחה, שהוגשה בגין חו"ד שהוכנה במסגרת הליך משפטי. לדברי השופט קינר,
7 מקום בו נהנה המומחה מהגנה מוחלטת, מכח סעיף 13(5) בחוק איסור לשון הרע אין
8 לאפשר "'דרך עוקפת' המבקשת להימנע מתחולת ההגנה..." (שם, פסקה 25).
- 9 68.2 נוכח תכליותיו של חוק איסור לשון הרע, דומני כי אין לאפשר תחולה מקבילה של
10 עוולת הרשלנות במקרים שעניינם באופן בולט ומהותי מהווים משום "לשון הרע".
11 תחולה מקבילה שכזו תביא לצמצום חופש הביטוי והביקורת הציבורית, העומדים
12 בבסיס מנגנון האיזון שבחוק איסור לשון הרע, ככלל, ובהגנות שבו, בפרט.
- 13 68.3 במקרה דנן, מדובר בסוגיה שכל כולה בתחום ד' אמותיו של איסור לשון הרע, ועילת
14 הרשלנות אינה אלא אחות חורגת לה. משכך אני דוחה את תביעת פינקלשטיין
15 מכוחה.
- 16 **הסעד**
- 17 69. כאמור, מבין כל טענותיו של פינקלשטיין באשר לפרסומים אסורים מצדו של רכס כלפיו
18 מצאתי כי רק מכתב רכס לעורך כתב העת "רפואה ומשפט", מהווה פרסום לשון הרע,
19 באשר אליו אינה עומדת לו כל הגנה.
- 20 70. כפי שצוין בראש פסק הדין, פינקלשטיין העמיד את תביעתו על סכום של שלושה מיליון
21 ₪. ברי, כי סכום התביעה אינו רלוונטי משדחיתי את מרביתה. אפילו לא הייתי עושה כן,
22 סבורני כי פינקלשטיין לא הוכיח את הנזק לו טען ובוודאי שלא הצליח להעמיד אותו על
23 סכום הקרוב לכך. למעשה, פינקלשטיין לא הוכיח בראיות כלשהן כי נגרם לו נזק כספי
24 של ממש.
- 25 71. עם זאת, סעיף 7א(ב) בחוק מאפשר לי לפסוק לפינקלשטיין פיצוי עד לגובה של 50,000 ₪
26 גם ללא הוכחת נזק. נוכח זאת, ולאחר ששקלתי את תפוצת פרסום לשון הרע המצומצמת,
27 משך הזמן הקצר בו הושעה פינקלשטיין מתפקידו כחבר מערכת בכתב העת רפואה
28 ומשפט, והעובדה כי פרסום המכתב לעורך "רפואה ומשפט", גם אם היה שגוי, מקורו
29 בפעילות רכס בלשכה, ראיתי לנכון להעמיד את סכום הפיצוי לפינקלשטיין בגין הוצאת

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 3865-09-12
פינקלשטיין נ' רכס

לפני כב' השופט אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)

1 המכתב, על סך של 7,000 ₪. סכום זה ישולם על ידי הנתבע לתובע בתוך 30 ימים מהיום,
2 שלאחר מכן יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק, עד למועד התשלום בפועל.

3 **סוף דבר**

4 72. אני מחייב את רכס לשלם לתובע פיצוי ללא הוכחת נזק בסך של 7,000 ₪

5 73. בהתחשב בתוצאת פסק הדין כמו גם ההתנהלות הצדדים בדיון, ישלם רכס לפינקלשטיין
6 בגין הוצאות משפט סך של 2,500 ₪, אשר ישולמו תוך 30 ימים מהיום. הצדדים יישאו
7 ביניהם באופן שווה בהוצאות ההקלטה והתמלול.

8 74. בכפוף לאמור לעיל, כל צד יישא בהוצאותיו ובשכ"ט עורך דינו.

9 75. נוכח התוצאה, יישא התובע באגרת בית המשפט וזו לא תושב לו על ידי הנתבע.

10

11

12

המזכירות תשלח העתקים לבאי כוח הצדדים.

13

14

ניתן היום, י"ב אדר א' תשע"ו, 21 פברואר 2016, בהעדר הצדדים.

15

אהרן פרקש, נשיא

16

17